Frit Danmark

2. Aarg. Nr. 7 | Udgivet af en Kreds af Danske | Oktober 1943

Samling mod Nazismen

Fra den Dag, de tyske Tropper i 1940 besatte vort Land, har Viljen til at yde Modstand mod Nazisterne været levende i det danske Folk. Efterhaanden som den tyske Indflydelse paa Landets Styre tiltog, og Værnemagten i stadig højere Grad søgte at udnytte vore Hjælpemidler i sin Krigsførelses Tjeneste, opstod der i Danmark en Række Bevægelser og Blade, der gav Udtryk for Folkets Modstandsvilje og organiserede den danske Frihedskamp. Denne Virksomhed maatte paa Grund af vore Regeringers og vor Rigsdags Eftergivenhed føres i Strid med Undtagelseslovgivningen, som de fremmede har gennemtvunget.

De Organer, der saaledes har ført an i Kampen mod Tyskerne, har i Arbejdet for det fælles Maal støttet hinanden, naar Lejlighed gaves, men de har ikke — som det er Tilfældet i andre undertrykte Lande — haft nogen fælles Ledelse. Efter den 29. August 1943 er imidlertid Ønskeligheden af et saadant Organ bleven aabenbar, dels fordi vort Folk under de skærpede tyske Forholdsregler ønsker den aktive Kamp ført med endnu større Kraft end hidtil, dels fordi Kampens Vilkaar er blevet saaledes strammet, at den mest effektive Organisation er paakrævet.

I Forstaaelse heraf er DANMARKS FRIHEDSRAAD oprettet og har vedtaget følgende:

1. DANMARKS FRIHEDSRAAD er dannet af Repræsentanter for de danske Bevægelser, der i Fællesskab og i Overensstemmelse med Folkets Ønsker aktivt vil bekæmpe den tyske Besættelsesmagt, indtil Danmark igen er et frit og uafhængigt Land.
2. Raadet har optaget en Repræsentant for De frie Danske i Udlandet, hvis betydningsfulde Arbejde for Danmarks Sag vi i høj Grad anerkender.
3. Raadets Medlemmer afgiver højtideligt Løfte om i Arbejdet for Danmarks Frihed at sætte dette Maal over ethvert Partihensyn og enhver Særinteresse.
4. Raadet vil henvende sig til Folket gennem den frie Presse, hvis Opgave det er at vise de Veje, der fører til Friheden, og — trods vanskelige Arbejdsvilkaar — at bringe Befolkningen den ærlige Oplysning, som Tyskerne hindrer Presse og Radio i at udbrede.
5. Raadet arbejder for de demokratiske Idealer og vil bekæmpe ikke alene de ydre Fjender, men ogsaa de danske Nazister, Overløbere og Kapitulanter.
6. Raadets Opgave er at organisere Modstanden mod Tyskerne paa alle Omraader og med alle de Midler, der staar til Folkets Raadighed.

September 1943.

Danmarks Frihedsraad

Jøderne

Det er, som Nazisternes seneste Skændselsgerning, Jødeforfølgelsen, har nedbrudt de sidste svage Diger, der mærkeligt nok enkelte Steder endnu dæmmede op for den Strøm af Harme, der i Dag har sprængt sig frit Løb gennem alle Befolkningslag. Forfølgelsen af Jøderne har ramt Danskerne paa det ømmeste Punkt i deres Retsbevidsthed, endog den altfor tolerante, den passive, den lunkne føler denne Gemenhed og krymper sig derved. »Det værste, de endnu har begaaet«, siger Folk og giver ofte i samme Aandedræt Udtryk for Forbavselse over, at »Tyskerne virkelig vover dette«. Forbavselsen kan vi ikke deltage i, dertil har vi for onde Erfaringer med denne Magt, der uden Varsel overfalder en fredelig Nabostat, som udplyndrer vort Land, nedbryder vore Love, skyder vore Borgere, tager Kongen til Fange og internerer vore Soldater — af den venter vi os ikke bedre end Raceforfølgelse. Vi vidste jo desuden ogsaa, at denne Form for Raahed har hørt til det tredie Riges Specialiteter, fra 1933 har det været en Art national Krampe, som Hitler med visse Mellemrum paaførte sit Rige, en Slags Chokbehandling, som skulde fremme det tyske Folks Styrke og Sundhed. Ganske vist har vi den tyske Førers Ord for, at Nazismen skulde holdes indenfor hans Riges Grænser, den var ikke beregnet til Eksport, forsikrede han, men da det kom til Stykket, kunde han alligevel ikke modstaa Fristelsen til at forbedre de besatte Lande gennem sine velprøvede Metoder. Alle Steder, hvor Tyskerne spiller Herrer, indvarsles før eller senere Jagten paa Jøderne — at Jagten ogsaa gik ind i Danmark, kan ikke forundre. Men det kan spænde vort Had og sammensvejse vor Front...

Tyskerne maa ikke tro, at hverken Hjemsendelse af Soldater eller proforma Ophævelse af Undtagelsestilstanden vil kunne dæmpe den Bølge af Harme, som denne Skændselsgerning har affødt. Der er Mennesker, som i Bitterhed erklærer, at »havde vi holdt os i Skindet med al den Sabotage«, eller »havde man bøjet sig for det tyske Krav og dannet en Regering, saa havde vi undgaaet, at dette havde ramt Jøderne«. Vi vil ikke forarges over dem, der i Sorg og Græmmelse retter disse Bebrejdelser mod dem, der handler som aktive Patrioter og dem, der denne Gang har sagt Nej, — men enige med disse forbitrede er vi ikke: Danmark er et Land i Kamp. Og vi kan ikke opgive denne Kamp, der gælder vor Frihed og vor Fremtid — vi kan ikke opgive den for nogetsomhelst, end ikke for at frelse en Gruppe Landsmænd fra den frygtelige Skæbne, som er blevet 1600 danske Jøder til Del. Man vil maaske svare, at det kan vi sagtens sige, vi, der ikke selv er Jøder, og som ikke har jødisk Slægt — det er jo ikke os, der betaler! Men siger man saadan, overser man, at talrige danske Frihedskæmpere allerede har maattet lide haarde Straffe, nogle endog Døden for Danmarks Sag, og at alle vi, der i Dag fortsat fører Frihedskampen mod Besættelsesmagten, sætter dog hver Time Livet paa Spil og beviser dermed, at for os findes der intet højere end Fædrelandets Gavn. Det er dette, som giver os Lov til at stille Danmarks Frihedskamp over alt andet, — ogsaa over de enkeltes Skæbne, den være sig nok saa grusom og nok saa uretfærdig.

Vi maa alle gøre os klart, at hvad enten vi billiger det eller ej, ruller Krigen mod Nazisterne videre her i Landet, og havde det legale Danmark end bøjet sig for Tyskernes Trusler, saa havde det illegale aldrig gjort det. Ingen Regering vilde have kunnet hindre, at Sabotagen fortsat havde svækket og plaget Besættelsesmagten, der formentlig atter havde fremsat Trusler, som skulde tvinge os til nye Ydmygelser. Kampen raser og Kampen kræver sine Ofre. — *Side om Side med Jøderne blev 143 danske Kommunister deporteret til Koncentrationslejren Stutthof ved Danzig.* — Og ingen ved, hvem der bliver de næste...

Landsmand! — Skriv dette af og send det videre!

I en Radioudsendelse fra London forleden kommenterede Christmas Møller paa Baggrund af den officielle Meddelelse i dansk Radio, som paa daværende Tidspunkt var den eneste Viden, han sad inde med, Tyskernes Forfølgelse af danske Jøder. »Vi ved ikke, hvad Ordet »udskille« dækker«, sagde han, »men jeg ved helt sikkert, at Begrundelsen for at give Særbestemmelser for Jøderne i Danmark er en eneste dundrende Løgn... Og Tyskerne skal vide, at naar de nu behandler danske Statsborgere paa den Maade, saa rammer de hele Folket. Thi Jøderne i Danmark har altid været trofaste, loyale Borgere og hørt til i Landet paa samme Vis som alle andre. Karakteristisk for Tyskerne er det ogsaa, at de kombinerer Soldaternes Frigivelse med Jødeforfølgelsernes Iværksættelse. Dette klodsede og gemene Forsøg paa at føre det danske Folk bag Lyset vil ikke lykkes, og ingen dansk Soldat ønsker Frigivelse betalt med Medborgeres Ulykke og Forfølgelse. Det vilde være urigtigt at sige andet, end at ens Hjerte krymper sig ved Tanken om den Uret og Lidelse, danske Borgere skal gennemgaa«. Christmas Møller fortsatte med at fastslaa, at denne ny Skændselsdaad i Danmark maa vise alle, at der nu ingen Vej er tilbage: »Kun Nazisternes og Prøjseriets fuldstændige Udryddelse kan skabe et bedre Europa og en bedre Verden. Og slipper nogle lidt billigere, vil det kun sige, at andre, der har samme Ret til at leve som vi, skal lide saa meget desto mere«.

Disse Ord er sande, Kampen mod Tyskerne har draget os ind i de kæmpende Nationers store Fællesskab, hvor man er baaret ud over Hensynet til sig selv og løftet op til Ansvaret for et Hele, som betyder Verdens Frelse fra Barbariet. Vi er medansvarlige for Krigens Afslutning, og hverken vort praktiske eller moralske Ansvar tør vi tage let. —

Vi kunde ikke bøje os for tyske Trusler, da Jødernes Velfærd stod paa Spil. Vi kan heller ikke bøje os nu idag, hvor haarde Straffe og Sandsynligheden for at blive ført til Tyskland hænger over vore Hoveder, hvis vi hjælper vore jødiske Landsmænd. — Vi har hjulpet dem, og vi vil vedblive at hjælpe dem med alle Midler, der staar til vor Raadighed. Begivenhederne Natten mellem 1. og 2. Oktober er for os blevet en Del af Danmarks Skæbne, og svigter vi Jøderne i deres Lidelses Time, svigter vi vort Fædreland.

Danmarks Frihedsraad

har udsendt følgende:

Danmarks Frihedsraad udtaler sin skarpeste Fordømmelse af de Pogromer, Tyskerne har iværksat overfor Jøderne i vort Land. I det danske Folk danner Jøderne ikke nogen Særklasse, men er Landsmænd i fuldt ud samme Forstand som alle andre Danske.

Ved Iværksættelse af Jødepogromer har Tyskerne fuldbyrdet deres systematiske Nedbrydning af dansk Retsorden; dermed maa enhver Forbindelse mellem dansk og tysk Gerning være afbrudt. I Konsekvens heraf opfordrer vi ethvert Medlem af dansk Administration og Politi til at afvise alt Samarbejde med Tyskerne og enhver dansk Erhvervsdrivende til at nægte, forsinke eller forringe alle Leverancer til Besættelsesmagten.

Raadet konstaterer, at Tyskerne efter Sædvane har beskyldt Jøderne for at være Sabotagens og Urolighedernes Bagmænd, men ikke har formaaet at føre et eneste Bevis for denne Paastands Rigtighed. Som danske ved vi, at hele Befolkningen staar bag Modstanden mod de tyske Undertrykkere.

Raadet opfordrer den danske Befolkning til paa alle Maader at støtte de jødiske Medborgere, der endnu ikke maatte være undsluppet til Udlandet.

Enhver Dansker, der er Tyskerne behjælpelig i deres Menneskejagt, er en Landsforræder og vil blive straffet som saadan, naar Tyskland er besejret.

Giv FRIT DANMARK videre, saasnart De har læst det — *men forsigtigt!*

Den tyske Udplyndring og den 29. August

En af de Faktorer, der er medvirkende til Udviklingen herhjemme op til den 29. August, var det stærkt stigende Tempo i den tyske Udplyndring. Saaledes steg de *tyske Konti i Nationalbanken* med 272 Mill. Kr. i sidste Kvartal i 1942, med 312 Mill. Kr. i det første med ikke mindre end 506 Mill. Kr. (5—6 Mill. Kr. om Dagen!) i andet Kvartal i Aar. Forøvrigt er der nu oprettet en særlig Konto for Gestapo i Nationalbanken. De lysegrønne Menneskejægeres Umenneskeligheder maa vi ogsaa selv betale.

Det er ikke mindst Fødevarer af enhver Art, Tyskerne interesserer sig for. Eksporten af *Smør* beløb sig til 8 Mill. kg i Perioden 8. Januar til 1. April iaar, og steg yderligere til 14 Mill. kg i Perioden 2. April til 24. Juni. I den første Periode »solgtes« der officielt 289,000 kg til Værnemagten her i Landet, i den anden Periode 350.000 kg. Til Trods for at vort Margarineforbrug faldt væk, er vi stadig blevet tvunget til at opretholde en stor Eksport af Smør. Resultatet har været, at den danske Befolknings eget Forbrug af Fedtstoffer er skaaret kraftigt ned, navnlig til Skade for den store ubemidlede Befolkning, hvad bl. a. Tuberkulosetilfældenes Vækst bærer Vidnesbyrd om.

Ogsaa vor Eksport af *Flæsk* steg stærkt i Perioden op til 29. August. I første Kvartal iaar eksporterede vi 12 Mill. kg, men i andet Kvartal ikke mindre end 20 Mill. kg. Af *Fisk* af enhver Slags eksporterede vi i Perioden Jan.—Juni ifjor for 72 Mill. Kr., men i samme Periode iaar for 86 Mill. Kr. Over to Trediedele af hele vor Fiskefangst gaar i tyske Maver! Selv *Korn*, som vi saa sandt ikke har for meget af, hvad enhver Husmand tør bevidne, gaar nu sydpaa (og nordpaa — til Værnemagten i Norge). Mens vi i første Halvaar 1942 netto modtog for ca. 8 Mill. Kr. Korn, maatte vi i første Halvaar iaar afstaa for ca. 16 Mill. Kr. i Eksport. Eksporten af de saa livsvigtige friske *Grøntsager og Frugt* steg fra ca. 8 Mill. Kr. i Januar—Juni ifjor til ca. 21 Mill. Kr. i samme Periode iaar. Af *Æbler* alene har vi de sidste tre Aar eksporteret ca. 2½ Mill. kg aarlig, men for Sæsonen 1943—44 er dette Eksportkvantum sat op til 10½ Mill. kg! Medens vi i 1942's første Halvaar eksporterede ca. 8000 *Heste*, maatte vi paa et halvt Aar iaar af med 14,000 Heste. I de samme to Perioder eksporterede vi for 13 Mill. Kr. (ifjor) af forskelligt *Frø til Udsæd*, med for 21 Mill. Kr. iaar — og saaledes kunde man blive ved.

Men det drejer sig ikke alene om Landbrugsvarer, ogsaa Eksporten af Industrivarer fik et stærkt Pres opad i Tiden indtil 29. August. Medens vor Eksport af forskellige *Beklædningsvarer* m. m. kun udgjorde 3 Mill. Kr. i første Halvaar 1942, saa steg den til 11—12 Mill. Kr. i samme Periode iaar. Det drejede sig her foruden om Uniformsskræderi om bl. a. Fodtøj og civilt Habitskræderi af gode Førkrigsstoffer som »danske« Skrædere ikke undser sig for at forarbejde til

Nazisterne til Eksport. I alle disse Tal er der saa endda ikke medregnet det, som de enkelte Grønne personligt plyndrer de danske Butiker for. Eksporten af nye *Skibe* steg fra 2 Mill. Kr. ifjor (det er stadig de samme to Perioder) til 6—7 Mill. Kr. iaar. Eksporten af *Dieselmotorer* og andre Forbrændingsmotorer steg fra 6 til 9 Mill. Kr. Forskellige Maskiner steg fra 29 til 34 Mill. Kr. — Forskellige *Arbejder af uædle Metaller*, bortset fra Jern o. l. d. v. s. mestendels Flyvemaskindele og andre krigsvigtige Forarbejdelser, steg fra 8 til 21 Mill. Kr. Hertil kommer saa det stærkt stigende Tempo i den danske Industris Leverancer til Værnemagten her i Landet, Befæstningsanlæg, Barakker o. s. v.

Idag maa det staa klart for enhver Erhvervsdrivende, at Salg til Tyskland og den tyske Værnemagt udover, hvad den absolutte Tvang foreskriver, er aabent Landsforræderi. Hvad der før Krigen var sund og hæderlig Forretningsmoral, rettidig Levering af gode Varer, gælder idag overfor Tyskerne og deres Forbundsfæller som udansk Optræden. Enhver hæderlig dansk Forretningsmand handler idag kun med Tyskerne i det Omfang, han er pisket nødt til det, og i saa Fald under Forretningsdevicen: *saa sent og saa daarligt som muligt!*

Værnemagerne:

Hans Olsens Børste-, Pensel- og Gadekostfabrik, Hannovergade 8, arbejder udelukkende for Tyskerne og fremstiller Geværrensere. Arbejdskraften er næsten kun kvindelig; der er 350 Arbejdere i Virksomhed. Den aarlige Omsætning er paa ca. 3,5 Millioner. Minister Gunnar Larsen har financieret Foretagendet, vel vidende dets Formaal, og han har presset Ingeniører fra F. L. Smidt til at være behjælpelige med Produktionens Tilrettelæggelse.

*

Petersen & Wraaes Maskinfabrik i Heimdalsgade har alene i Løbet af 2 Maaneder i Sommeren 1943 haft Værnemagtsordrer paa over 1 Million Kroner. Fabrikken blev ramt af Sabotage i September Maaned. Er det en af Hr. Krenchels anonyme »uskyldige« Virksomheder?

*

Paa Frederikssund Jernstøberi og Maskinfabrik skete der Skade paa Maskiner og Modeller til et Beløb af ca. 900000 Kr., og paa Varde Staalværk for ca. 1,3 Mill. Kr. — Disse Summer kunde have været sparet, hvis Fabrikkerne havde nægtet at arbejde for Tyskerne.

Norske Røster

Paa Gerlevmødet uddeltes en Pjece: »Vi kom alligevel«, hvori en Række fremtrædende norske Personligheder blandt De Frie Nordmænd fremkom med Indlæg i den nordiske Debat. Formanden for Norsk Studentersamfund skrev saaledes:

»Vi ønsker at finde vor Plads i et stærkt Sikkerhedssystem, i fast Forbund med Stormagter. Det nordiske Samarbejde kan ikke være mere end et Led i et sligt Sikkerhedssystem, og

det er en Forudsætning, at der paa de afgørende Punkter raader fuld Overensstemmelse mellem de Stater, som vil tage Del i Samarbejdet... Norge er fremfor alt direkte interesseret i et nært Samarbejde mellem Sovjetunionen og Vestmagterne.«

Formanden i den norske Faglige Landsorganisation, Konrad Nordahl, skriver: »Det, som man savner mest under Okkupationen af Danmark, er en stærk og kompromiløs Tone fra Dansk Arbejderbevægelse!«

Terningerne er kastede!

Det danske Folk faar nu i fuldt Maal at føle, hvad tysk Magtudøvelse vil sige: Dødsdomme, Tugthusstrafte for ubetydelige Forseelser, Gidselarrestationer, ustraffet Voldtægt og Kidnapping af Antinazister, Gade- og Husrazziaer, Fehmemord og Jødepogromer. —

Med hele deres tøjlesløse Umenneskelighed kaster Nazisterne sig over Danmark efter at have lagt den forsonlige Maske, de hidtil har baaret overfor os.

De har hermed forspildt deres sidste Chance for at komme paa Talefod med nogen nationalsindet Dansker. Terningerne er kastet! Intet Tilbagetog vil være dem muligt.

Vi ved, at den aabne Kamp, der nu foregaar, vil koste os større Ofre end før, — at den Gru, Tyskerne spreder, vil ramme langt flere sagesløse Mennesker end før, — og maaske spørger nogle: Har vi tabt eller vundet ved denne Skærpelse af Forholdene?

Vi kan svare dem, at Udviklingen var uundgaaelig. Erfaringerne fra alle andre besatte Lande viser, at hvadenten de besejredes i Krig eller frivilligt sluttede op i Aksemagternes Geledder, blev Resultatet det samme: Nazificering af Samfunds- og Retslivet, Udplyndring af alle Værdier til Fordel for Tysklands Krigsførelse, Undertrykkelse og Vold. Men vi kan ogsaa direkte svare, at uanset hvor store Ofre vi maa bringe, er den nuværende Tilstand dog en Vinding af uoverskuelig Rækkevidde for vort Land. — Saalænge vort eget Styre mere eller mindre godvilligt gik Tyskernes Ærinde og lovfæstede eller tolererede Retskrænkelserne og Udbytningen, følte vi det, som faldt vi i et Baghold.

Det saaede Splittelse mellem ægte danskindede, fordi der trods alt var nogle, der gik ind for Scavenius' Indrømmelsespolitik og forsøgte at overvise andre om, at Indrømmelse, Eftergivenhed, Underkastelse var Vejen frem.

Nu er Luften renset.

Ingen ærlig Dansker: Menigmand, Folkerepræsentant eller Tjenestemand vil længere række Tyskerne en hjælpende Haand.

Med Konge og Rigsdag i Spidsen staar vort Folk i en enig Front mod vore Fjender og Undertrykkere, og den frie Verden faar i Dag utvetydigt at se, at vi af hele vort Sind og af vor Evne ønsker at kæmpe for Demokrati, Frihed og Fred.

Ikke alene for vor nationale Samhørighed og vore Chancer i Efterkrigstiden er dette af afgørende Betydning, men det gør ogsaa vor Indsats i Krigen mod Nazismen mere effektiv, fordi Tyskerne nu skal fravriste os alt det, de hidtil har kunnet lure sig til, og fordi den nuværende Tilstand har skabt dem et Bagland, de ikke føler sig trygge i, og hvor de derfor er nødt til at binde større Styrker, som paa denne Maade holdes borte fra de egentlige Kampfronter.

Modstanden mod vore Undertrykkere vil blive skærpet, men den vil ogsaa faa vanskeligere Vilkaar end før. Derfor maa den organiseres med større Kraft og Samarbejde, end det tidligere er sket. Det er en Opgave, der ikke kan løses i Dagens fulde Lys og derfor ikke af Folkets valgte Repræsentanter. Men i DANMARKS FRIHEDSRAAD har Modstandsbevægelsen faaet sin Generalstab, der vil lede Kampen, indtil Folket atter frit kan vælge sit Styre.

Alle maa derfor slutte op om Frihedsraadet, befæste og udbygge dets Indflydelse og følge dets Paroler!

Hjælp os venligst med at faa FRIT DANMARK ud paa Landet! Landboerne skal ogsaa læse Bladet

Folk, der intet har lært

Den 2. September, altsaa faa Dage efter det nazistiske Voldskup, udsendte Formanden for det socialdemokratiske Parti, fhv. Krigsminister Alsing Andersen, en Skrivelse til Socialdemokratiets Hovedbestyrelse, Rigsdagsgruppe, de Samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg m. fl., hvori han under Indtryk af den Terrorbølge, som gik over Landet, ønsker at »orientere« Modtagerne, d. v. s. hele Socialdemokratiets Medlemsstab og de mere end 500,000 fagorganiserede Arbejdere om den politiske Situation og de socialdemokratiske Lederes Stilling hertil.

Af Pladshensyn kan vi desværre ikke extense gengive dette Brev, som for bestandig vil bevare sin Plads blandt disse Aars Dokumenter som et Vidnesbyrd om, hvor total Selvopgivelsens Aand havde bemægtiget sig Lederne af Landets største Parti, og vel ogsaa som en Forklaring paa, hvorfor Socialdemokratiets politiske og faglige Ledere overhovedet ikke blev Ofre for de tyske Overgreb i denne Omgang. Erfaringerne fra andre Lande skulde dog ellers have sagt Alsing Andersen, at ligegyldigt, hvor meget man giver efter for Nazisterne, før eller senere besvarer de udvist Eftergivenhed og Underkastelse med brutal og hensynsløs Forfølgelse. Den socialdemokratiske Bevægelse i Tyskland og Frankrig er tragiske Eksempler herpaa. —

Hr. Alsing Andersen fortæller i sit Brev indledningsvis, at Socialdemokratiets Politik siden den 9. April har været »at gaa ind for en Politik, der kunne skaane Befolkningen for de Lidelser og Prøvelser, som en anden politisk Linje uundvigeligt maatte medføre«, og han forsøger at undskylde denne Eftergivenhedspolitik med, at »de Vælgere, der har vist os Tillid, særlig kunne blive udsat ved en anden Politik«.

Han erklærer dernæst, at denne Politik »kunne være fortsat lige til Krigens Slutning til Gavn for det danske Samfund«, *men:* »denne Vej er blevet undermineret af Christmas Møllers Agitation i Radioen i Forbindelse med den Koalition af Chauvinister og Kommunister, der ansvarsløst og skjult har søgt at mistænkeliggøre Samarbejdets Maal og Midler og fremkalde en anden Mentalitet i Befolkningen«, og han slutter: »derfor er Ansvaret deres for den Situation, som nu er opstaaet, og de skal fastholdes paa deres Ansvar for, at det inden Krigen sluttede, kom dertil, hvor vi nu befinder os«.

Nærmere kan man vanskeligt komme de nazistiske Kommentarer i den tyskdirigerede Radio. Det er som udtalt af Dr. Goebbels' Mund.

Og dette er, hvad den øverste Ledelse for Danmarks største politiske Parti har at sige sine Hundredetusinder af Medlemmer i den alvorligste Situation, vort Land nogensinde har oplevet. Ikke et eneste Ord om de talløse tysk-nazistiske Overgreb og Provokationer, som var den direkte Aarsag til Undtagelsestilstanden, hele Skylden væltet over paa det danske Folk.

Hr. Alsing Andersen og hans Medledere indenfor Socialdemokratiet har altsaa intet forstaaet og intet lært af den Modstandsbølge, som i August gik over

Landet, og af de vældige Folkestrejker, i Esbjerg, Odense, Aalborg, Aarhus og en lang Række andre Byer. Han har ikke som Regeringen, der dog indsaa sin Magtesløshed og gav op, begrebet, at denne Modstandsbølge var Udtryk for det danske Folks Utilfredshed med den Eftergivenhedspolitik, som Hr. Alsing Andersen sætter saa højt, og en Tilkendegivelse af, at eftersom Regeringen ikke vilde eller evnede at sætte Bom for Tyskernes Provokationer og Overgreb, saa tog Folket selv Sagen i sin Haand.

Det var ikke kun »ansvarsløse Chauvinister og Kommunister«, der protesterede, det var hele Folket. Overalt viste Hr. Alsing Andersens Repræsentanter sig ude af Stand til at dæmme op for Bevægelsen. Ingen demagogisk Argumenteren kunde besværge Vreden. — I Demonstrationerne og Strejkerne deltog Hundredetusinder af socialdemokratiske Vælgerforeningsmedlemmer, mange Steder var de endog de ledende. De vil have vanskeligt ved at forstaa, at deres oprigtige Harme og deres Had til de nazistiske Undertrykkere nu skal gøres til en Forbrydelse, som de skal tage Afstand fra.

— — —

Indenfor alle Kredse af det danske Folk, som kæmper for sin Frihed, vil man beklage, at et saadant Dokument har kunnet fremkomme, og vi kan ikke andet end stemple det som et Bagholdsangreb mod det kæmpende Danmark, ført af Mænd, som ifølge deres hele Position havde haft Pligt til ikke alene at slutte op i Kampen, men at stille sig i Spidsen for deres Hundredetusinder af kampberedte og utaalmodige Medlemmer.

Generaldirektør Korst

og Afdelingschef Victor Nielsen sammenkaldte fornylig et Møde mellem Kontorcheferne og visse Institutionschefer indenfor Korst's Myndighedsomraade, hvor Korst fremkom med følgende Krav: Saafremt han blev stillet overfor et tysk Krav, som han mente at maatte sige Nej til, maatte den næste i Ancienitet og Alder træde til og saa fremdeles. — Hvis han derimod mente, at maatte sige Ja til tyske Krav, maatte Forudsætningen være, at han igennem alle Led kunde stole paa fuldstændig Loyalitet. Den, som ikke mente at kunne binde sig hertil, maatte sige til straks og nedlægge sit Embede!!

Paa et tidlige Tidspunkt bebrejdede en af Kontorcheferne Korst, at han ikke havde meddelt Kontorcheferne om de stedfundne Forhandlinger angaaende forestaaende Jødeforfølgelser. — Korst svarede hertil, at havde forstaaet, at han intet maatte meddele — før Aktionen var en Kendsgerning!

Saa loyal er Hr. Korst — overfor Tyskerne. At han derved solgte en af Departementets jødiske Embedsmænd søgte han at forklare ved, at han ikke vidste, at der overhovedet var ansat Jøder i Departementet. — Dette til Trods for, at Hr. Korst for et Aars Tid siden har ladet en af de

paagældende »springe forbi« — alene fordi han var Jøde! Harmen blandt Departementets Embedsmænd er saa stor, at en af Embedsmændene forleden fik udelt Tilslutning, da han udtalte: »Hvis man ikke i Forvejen havde et meget betegnende dansk Ord paa 4 Bogstaver, *som begynder med L og ender med T, vilde det fremtidig hedde en „Korst"* !

Den simple

Røst,

der oplæser Radioavisens nazistiske Kommentar, tilhører Faglærer, cand. phil. P. Bjørnved — og det er ganske rigtigt Tandrup, der har forfattet de mærkelige Udgydelser, hvormed man søger at „vinde" det danske Folk.

Er **De** med til at understøtte de mange Danske
— som overalt i Landet forfølges af Tyskerne?

Sabotagen og det danske Folk

I et af sine tre Foredrag om Sabotage sagde ORSagfører Krenchel: „Lad os danne en ny Organisation med den Opgave at bekæmpe Sabotagen". Den 29. September meddeltes det offentligt, at hans Parole var blevet fulgt, Organisationen var dannet — som en Afdeling af Schalburgkorpset! Hr. Krenchels Optrædens sande Karakter kunde ikke være belyst paa en mere slaaende Maade. Alligevel skal vi noget mere indgaaende beskæftige os med hans Propaganda, dersom den trods alt skulde have gjort Indtryk paa visse oprigtige, men kortsynede Landsmænd.

Det, der i Tyskernes Øjne gjorde Krenchel til et værdifuldt Aktiv, var for det første, at han optraadte som en „god Dansker", der uden Blusel tog Kongen til Indtægt og endog „turde" sige Tyskerne nogle borgerlige Ord; for det andet, at hans ærværdige Titel som Overretssagfører forlenede ham med et Skær af Tilforladelighed og Besindighed. Nogle Ord om Personen Krenchel vil være tilstrækkeligt til at afsløre, at begge disse tilsyneladende Fortrin er illusoriske. Han har — som Nazisternes øvrige Medløbere — altid været en Outsider, afsporet i mere end een Henseende. Med et lige stort Maal af Fanatisme og Forvirring har han i Aarenes Løb bekæmpet Krig, Alkohol og Kristendom uden dog nogensinde at opnaa andet end at vække en kortvarig Opsigt. Paa Grund af svigtende Dømmekraft ogsaa paa det økonomiske Omraade blev han for en Række Aar siden umyndiggjort i formueretslig Henseende. Han er blevet udelukket af en lang Række Ungdoms- og Sportsorganisationer. Politisk tilhørte han oprindelig det Radikale Venstre, men efter Besættelsen ka-

stede han sig i Nazisternes Arme og deltog bl. a. i Undervisningen paa det tyske Institut paa Østre Alle. Som Eksempel paa hans Begrebsforvirring skal nævnes, at han i Protest forlod dette Institut, da Tyskerne havde taget vore 6 Torpedobaade i 1942, men nu, da de stjal hele vor militære Udrustning, meldte han sig atter under deres Fane! Ligesaa betegnende er det, at denne gamle Anti-Krigsmand nu optræder Haand i Haand med Nazisterne, der har Vold og Krig som Program — for at mane den Sabotage i Jorden, hvis Formaal det er at svække Krigsproduktionen. — Krenchel hævder ikke at have faaet en Øre for Offentliggørelsen af sine Foredrag — men glemmer at fortælle, at han ihvertfald har prøvet paa at faa det, idet han efter den første Artikel henvendte sig om Honorar paa POLITIKEN. Man afviste ham under Henvisning til, at Offentliggørelsen var paabudt af den tyske Censur. I dennes Meddelelse til Bladene af 13. Sept. hedder det ordret: »PRIVAT FOR REDAKTIONERNE. FORTROLIGT.. Nedenstaaende Gengivelse af Overretssagfører Krenchels Udtalelser i Radioen Søndag om Sabotage udsendes herved gennem RB. De skal (!) offentliggøres i samtlige Dagblade, maa (!) ikke deles og skal (!) fremkomme i det først mulige Nummer af Bladene ... CENCUREN.«

Det er altsaa ikke en besindig dansksindet Mand, der har talt, men et afsporet og forvirret Individ, der søger at slaa Mønt af Konjunkturerne. Forskræmt af nogle iøvrigt temlig taabelige Trusler har han nu søgt Beskyttelse hos sine „Foresatte", idet 4 SS-Mænd bevogter ham Dagen igennem.

Men alt dette vilde være af mindre Betydning, hvis Hr. Krenchel for en Gangs Skyld nu havde noget vægtigt at sige os. En Gennemgang af hans Argumenter vil vise, at dette ikke er Tilfældet.

Lad os se paa hans Paastande een for een. For det første hævder han, at *Sabotagen ødelægger vort Produktionsapparat*, hvilket vil skade os selv, naar Krigen er forbi. Vi maa alle beklage den Ødelæggelse af danske Maskiner, som er Sabotagens uundgaaelige Følger. Men hvis vi ikke bl. a. ved Sabotage viser vor Vilje til selv at føre Kampen mod Tyskerne, vil de Allierede med Rette betragte os som Fjendeland med de Følger, dette faar i Efterkrigstiden. Et intakt Produktionsapparat vilde være os til liden Nytte, saafremt vi ikke kunde faa Næringsmidler og Raastoftildelinger fra de sejrende Allierede. Den danske Modstandsbevægelse er ikke et Led i den engelske Krigsførelse, men i den danske, der iværksættes paa dansk Initiativ og kun af danske. Den tilsigter en Svækkelse af Tysklands Kamp og dermed en Forkortelse af Krigen.

Krenchels næste Argument er, at *vore Leverancer intet betyder for Tysklands Krigsførelse.* I sit sidste Foredrag pegede han selv paa det mærkelige i, at Besættelsesmagten saa gør sig saa store Anstrengelser for at hindre Sabotagen. Men, sagde han, det maa overlades til Tyskerne selv at svare paa dette, og i næste Aandedræt tilføjede han, at de sikkert vilde sige, at Sabotagen var en fjendtlig Handling, vendt imod Værnemagten, og derfor maatte den bekæmpes. Altsaa en Indrømmelse af, at det faktisk *er* Værnemagten, Sabotagen rammer!

Sabotagen rammer uskyldige, der ikke har arbejdet eller kun arbejdet lidt for Tyskerne, siger Krenchel. Som Eksempel nævner han Tybrings elektrokemiske

Krystalindustri. Indehaveren har selv sagt ham, at han ikke leverer noget til Krigsbrug. Men dette er ikke rigtigt; ifølge paalidelige Oplysninger fremstiller Tybring en Lyddetektor til Opsporing af Undervandsbaade, et sjældent og værdifuldt Krigsapparat. Han sælger det ikke direkte, men gennem Handelsfirmaet UNITAS, Paa samme Maade forholder det sig med andre Firmaers Erklæringer om, at de ikke handler med Tyskerne. Det virkelige Forhold er, at de enten sælger gennem danske Handelsfirmaer, eller fremstiller Halvfabrikata, som færdigbehandles af andre danske Fabrikker.

Vi faar nødvendige Varer til Gengæld for det, vi leverer, er næste Paastand. Som Eksempel nævnes, at en Skotøjsfabrikant eksporterer Sko for at kunne importere en vis Garvesyre. Men har Krenchel da ikke forstaaet, at andre undertrykte Lande har spændt Livremmen adskilligt mere ind end vi, og at oprigrigt fædrelandskærlige Danske hellere vil undvære baade Garvesyre og meget andet end se deres Land hjælpe Nazisterne?

Saboløerne er hensynsløse og udsætter Landsmænd for Fare, hvor mange *kunde* ikke være blevet dræbt ved Eksplosionerne! jamrer den veltalende Overretssagfører. Men vi andre har saa megen Realitetssans, at vi fæstner os mere ved de talrige uskyldige Medborgere, der *faktisk* er blevet myrdet og mishandlet af Værnemagten, end de Ofre, Sabotagen *ikke* har kostet.

Og endelig hævder Krenchel at *Sabotagen ikke hindrer Bombeangreb.* Se f. Eks. Holland og Belgien, hvor der er store Angreb trods Sabotage. Vi kan svare, at Sabotagen i Danmark efter sagkyndig Udtalelse er mere effektiv end i de nævnte, og dette kan meget vel være en medvirkende Aarsag til, at saa faa engelske Bomber er faldet over vore Omraader. Altsaa atter et Korthus, der maatte styrte sammen for Germanernes Lærling.

En koldsindig Gennemgang af Krenchels Propaganda viser altsaa, hvor naive, kortsynede og forfalskede hans Argumenter er, — som de maa blive det, naar man skal tale Nazismens Sag. Men derfor skal man ikke forsværge, at de kan gøre Indtryk paa Folk, der enten ikke kan tænke selvstændigt eller ikke kommer i Besiddelse af de faktiske Oplysninger, som slaar Grunden væk under ogsaa den tyske Agitation. Af Hensyn til disse svage Sjæle er det vigtigere end nogensinde, at den frie Presse vinder saa stor Udbredelse i Befolkningen som overhovedet muligt, saa den Gift, Radioen og Dagspressen for Øjeblikket tvinges til at sprede i det danske Folkelegeme, kan neutraliseres. Det skal ikke lykkes v. Hanneken med disse Snigmetoder at svække det danske Sammenhold.

Men i eet har Krenchel trods alt Ret: baade Sabotage og Undtagelsestilstand rammer en Mængde Mennesker økonomisk. Den Byrde, de herved kommer til at bære, er alles og bør bæres af alle. De offentlige Myndigheder kan gennem den sociale Forsorg gøre meget for at hjælpe ved at lade alt for stive Regler og Begrænsninger slumre. Men ogsaa alle vi andre bør — ikke alene af vor Overflod, men ogsaa af vore Fornødenheder — gøre, hvad vi kan, for at støtte Frihedskampens Ofre. Det er vor Krigs Samaritergerning.

Svaret paa Krenchels Propaganda maa være, at vi ikke svækker, men styrker, Modstanden mod Tyskerne, og at alle de, der ikke direkte deltager i Frihedskampen, hjælper dens Ofre og Soldater.

En EMBEDSMAND skriver til FRIT DANMARK:

»Hver Gang Forholdet til Tyskland strammes — saaledes i Tilslutning til 29. August og ikke mindst ved Jødeforfølgelserne — opstaar der blandt Tjenestemænd i den centrale og lokale Administration, i Domstolene og i Etaterne, ikke mindst Politietaten, Spørgsmaalet om, hvorvidt man stadig skal fortsætte Arbejdet og dermed uundgaaeligt et vist Samarbejde med Tyskerne, eller man skal nægte at fungere videre og overlade vor civile Administration til Besættelsesmagten. De Røster, der rejser sig for det sidste, absolutte Standpunkt, bliver stadig stærkere, men hidtil har det »moderate« Synspunkt sejret. Dets Argumenter er, at vi ved fortsat at udøve Civiladministrationen etc., dog til en vis Grad kan styre vore egne Sager og derved afbøde Angreb paa danske Institutioner og skaane Enkeltpersoner Det er et stort Spørgsmaal, om denne Betragtning er rigtig. Vi har dog hidtil ikke kunnet afværge Grundskudene mod vor Retsopfattelse og Grundlov og ved det fortsatte Samarbejde vil — uanset dets Motiver — Befolkningen uvægerligt faa det Indtryk, at »vore egne« gaar Tyskernes Ærinde. Saaledes f. Eks. naar Politiet udsteder og haandhæver Forbudet mod Adgang til en Række sjællandske Havne. Hos bevidst nationale Mennesker vækker dette Mistillid og saar Splittelse; hos Folk, der ikke tænker saa dybt, bidrager det til at udslette Skellet mellem dansk og tysk Handling. Desuden danner den delvise Gennemførelse af tysk-dikterede Forordninger Skærmbrædt baade for direkte tysksindede Tjenestemænd og for de Opportunister, der uden Hensyn til Formaalet, gerne vil gøre sig bemærkede ved Tjenstiver, for derved at forbedre deres Avancement. De føler sig i deres gode Ret til at falde Landsmænd i Ryggen. Yderligere betyder det en Lettelse for Tyskerne at faa os selv til at udføre deres Ordrer, fordi de derved sparer Folk heroppe. Og endelig er det — stadig uanset hvor ædle Motiverne kan være — krænkende for ens nationale Anstændighedsfølelse at virke som et Led i Besættelsesmagtens Magtudøvelse.

Der er derfor for vore Myndigheder al god Grund til alvorligt at overveje, om ikke Tiden er inde til et endeligt og absolut NEJ til tyske Ønsker og Krav om fortsat Funktion. At Undtagelsestilstanden er »afblæst« (i Realiteten: Færdselsforbudet ophævet i en Række Byer) og Best indsat i sine Bemyndigelser fra før 29. August er et tysk Tilbagetog, men det kan ikke faa os til at glemme hverken Jødedeportationerne, Dødsdommene eller de øvrige tyske Krænkelser og Tvangsforanstaltninger«.

Naar De har læst Bladet, giv det saa videre, men fortæl ingen, hvor De fik det

Højesterets Præsident

Troels G. Jørgensens Navn er i den senere Tid ofte dukket op ved Talen om en ny Regeringsdannelse. Der kan derfor være al Anledning til at se nærmere paa Personen og hans Virksomhed under Besættelsen.

Han er født i 1874, Søn af den uforfærdede danske Sønderjyde A. D. Jørgensen, og har i Kraft af sin store Energi og en stærkt formelt betonet juridisk Begavelse haft et hurtigt Avancement, indtil han i 1936 blev Højesterets Præsident efter at være blevet foretrukket fremfor Højesteretsdommer Topsøe-Jensen.

Snart efter at han saaledes ved Erhvervelsen af Stillingen som Danmarks første Jurist havde faaet Magt, kastede han sig ind i voldsomme Polemiker mod Justitsminister Steincke i Anledning af dennes Reformarbejder. I denne Periode saas han ofte paa Amalienborg, hvor han søgte at paavirke Hans Majestæt.

Kort efter Besættelsen af Danmark gjorde han sig atter bemærket ved lyde-

ligt at udtale sig om den norske Højesterets Tilbagetræden som Protest, hvilket han fandt taabeligt, baade moralsk og juridisk. Og siden har han Gang paa Gang vist sig som Tyskernes haandgangne Mand. Hans Standpunkt er kort fortalt, at naar Tyskerne ved Besættelsen har taget Magten i Danmark, har Landet at indordne sig herunder i fuldeste Omfang. De, der kender ham, forstaar let, hvordan Manden er kommet til denne Opfattelse. Han har altid levet fuldstændig udenfor det virkelige Liv og har betragtet alle Livets Forhold som „Sager". Desuden er han grebet af en altoverskyggende Kommunistskræk, hvorfor han for A'vor betragter det tyske Felttog i Øst som et Korstog.

Havde han holdt sig indenfor Rækkevidden af sit Dommerembede, havde hele hans Indstilling været af underordnet Betydning. Men det gjorde han ikke. Kort Tid efter den ulovlige Arrestation af Kommisterne i Juni 1941 blev som bekendt Thune Jacobsen Harald Petersens Efterfølger som Justitsminister. Sammen med T. G. Jørgensen udarbejdede han et Udkast til en Lov, hvorefter Rigsdagen vilde faa Ansvaret for den grundlovsstridige Ophævelse af Kommunistisk Parti m. v., og da Forslaget mødte stærk Modvilje i Samarbejdsudvalget, hvor man fandt det rettere at unddrage disse Forholdsregler et lovligt Skær ved at lade dem gennemføre under tysk Pres uden Lovhjemmel, lod Thune Jacobsen sin juridiske Bagmand møde for Samarbejdsudvalget; dette bøjede sig som bekendt for de Argumenter, Præsidenten for Landets højeste Domstol fremførte om, at Forslaget ikke var i Strid med Grundloven. Umiddelbart efter Kommunistlovens Vedtagelse den 22. August 1941 indbragte den arresterede kommunistiske Rigsdagsmand Spørgsmaalet om Lovligheden af Arrestationen for Byretten, der den 26. August 1941 godkendte den. Kendelsen blev omgaaende indbragt for Højesteret, hvor Troels G. Jørgensen afviste Ønsket om at beskikke den dømte en Forsvarer, ligesom det blev ham nægtet at give personligt Møde i Kæremaalsudvalget. Endnu inden Kæremaalsudvalget den 8. September havde stadfæstet Byrettens Kendelse, indsendte Troels G. Jørgensen den Redegørelse, han havde afgivet til Samarbejdsudvalget, til „Juristen", hvor den fremkom den 1. September under Titlen: „Dansk Lov mod Kommunisterne".

Saa snart den øvrige Højesteret havde gjort sig bekendt med denne famøse Artikel, indkaldte de Præsidenten til et Møde, hvor de een efter een fordømte dels, at han havde udtalt sig om juridisk-politiske Spørgsmaal, dels at han havde udtalt sig i en Artikel om et Spørgsmaal, der var indbragt for Retten, idet Artiklen maatte opfattes som Rettens Mening om Sagen. Troels G. J. nægtede at diskutere Spørgsmaalet, men blev tvunget til at høre samtlige Dommeres Indlæg, hvoraf de fire skal have været overordentlig skarpe. Desværre havde Retten ikke det fornødne Mod til offentligt at fordømme Artiklens Fremkomst og Indhold.

I Tillæg til Retsplejeloven af 30. Maj 1941 fastlægges Myndighed for Højesteret til at henvise en Sag til „særlig Behandling", det vil sige, at Landsretsbehandling og Medvirken af Nævninger bortfalder, saaledes at Sagen kun behandles ved Byretten med Appel til Højesterets Kæremaalsudvalg. Denne Rettens Myndighed tilegnede Præsidenten sig i Praksis, saaledes at enhver Borger i Landet var udsat for at blive dømt for „kommunistisk Virksomhed" (et Begreb, der som bekendt efter nazistisk Mønster har en meget bred Betydning), naar blot Landets Justitsminister, T. G. Jørgensen og Arthur Andersen var enige om det.

Da la Cour-Sagen kom for Højesteret, opdagede T. G. Jørgensen, at la Cour — skønt anklaget for landsskadelig Propaganda — havde beholdt sit Lektorat i den danske Statsskole. Han mobiliserede al sin Magt og fik virkelig gennemtrumfet en Afskedigelse, begrundet i de Forhold, la Cour var anklaget for, og — stik imod al dansk Retssædvane — *forinden* Sagen var endelig afgjort af Højesteret.

Under Besættelsen har Troels G. Jørgensen i stigende Grad plejet Raad med Nazisten LRSagfører Reitzel-Nielsen. Han har efter alt at dømme haft en Finger med i Spillet, da Reitzel-Nielsen i April 1941 rejste til Tyskland for uden Mandat at

indmelde Danmarks Jurister i det paa tysk Initiativ stiftede „Internationale Retskammer", og man aner ogsaa hans Medvirken, da Udenrigs- og Justitsministeriet senere forbød den Generalforsamling i „Juristforbundet", som Forbundets Medlemmer havde indvarslet for at gøre op med deres nazistiske Formand og hans Hjælpere.

I den sidste Tid har Troels G. Jørgensen som bekendt været paa Stikkerne for at faa skabt en ny dansk Regering. Den 15. September skrev han — efter Konference med Reitzel-Nielsen og Nazisten Dr. jur. Popp Madsen, en Redegørelse for sine Synspunkter, som han gennem Kronprinsen tilstillede Kongen. Denne tilkaldte den 16. Scavenius, der tilraadede Hans Majestæt at udnævne en Embedsmandsregering, men Repræsentanter for de samarbejdende Partier fraraadede samme Aften Kongen at medvirke til Udnævnelse af nogen Form for Ministerium. Retsstatsmanden Oluf Pedersen var forøvrigt den, der var mest stemt for at bøje af, men han blev bragt til Fornuft.

Troels G. Jørgensen fik ikke noget Svar fra Hans Majestæt, men denne lod tilskrive Dr. Best, at „Dir. Svenningsen kan meddele, at han kun agter at handle i Overensstemmelse med Rigsdagen".

— Nu var imidlertid Maalet fuldt for Højesterets øvrige Medlemmer, der iøvrigt gennem deres hidtidige Slaphed har Medansvaret for, at Præsidenten har kunnet boltre sig, som han havde Lyst. Den 25. September samledes Rettens 12 Medlemmer og vedtog en enstemmig Protest mod Troels G. Jørgensens Henvendelse til Kongemagten, som de forklarede var sket uden Rettens Medvirken og Vidende.

Imidlertid maa man ikke vente, at Troels G. Jørgensen lader sig aflede fra sin landsskadelige Optræden. Han kan fortsat ikke følge Grundlovens Bestemmelser om den lovgivende, den udøvende og den dømmende Myndigheds Adskillelse, men prøver bag Kulisserne at føre sin egen Politik med Støtte af sine nazistiske juridiske Kolleger, Direktør Svenningsen, Udenrigsministeriet, og en Række ledende Erhvervsmænd. Han vil være at finde som juridisk Bagmand for de Elementer, der paa Trods af Konges, Rigsdags og Befolknings Modstand søger at iklæde ethvert tysk Overgreb et Skin af Lovlighed.

Begivenhederne *i korte Træk* siden Septembernumret ...

13. Sept.: Dr. Bests Henvendelse til Udenrigsministeriets Direktør, Svenningsen, med Forespørgsel, om man fra dansk Side forbereder ny Regering. — Erhvervsforhandlinger med Tyskerne. v. Hannekens Forordning om Leveringspligt fortolkes saaledes, at „praktiske Vanskeligheder" kan fritage for Leverancer. — Bombeeksplosion i de Forenede Automobilfabrikker, Odense, Hørlycks Autoværksted, Viby ved Aarhus, og Skovbo-Mortensens Autoværksted, Aalekistevej, København. — Uroligheder i Fredericia.

14. Sept.: Bests Henvendelse drøftet i Nimandsudvalget, der afviser Regeringsdannelse. Svenningsen lader *ikke* Svaret gaa til Best. — Bombeattentat mod Elektricitetsværkernes Ingeniørplads (Transformatorreparationer), Kbh. — Jernbaneafbrydelser i og ved Aalborg og Bombeeksplosioner i Aalborg Baadehavn, i Mekaniker Dalsgaards Værksted, Aalborg, samt 3 Gravemaskiner i Lindholm.

15. Sept.: Svenningsen henvender sig til Kongens Kabinetssekretær med Meddelelse om Partiernes afvisende Stilling til Regeringsdannelse. — Højesteretspræsident Troels G. Jørgensen sender gennem Kronprinsen Kongen en Skrivelse om sit Syn paa Landets Stilling. — Bombe mod Scheenstrøms Motorværksted, Lyngbyvej, Kbh. — 3 Frihedskæmpere arresteret i Aarhus af „dansk" Reservebetjent.

16. Sept.: Kongen konfererer med Scavenius, der nægter selv at danne nyt Ministerium, men anbefaler en Slags Embedsmandsregering. Derefter konfererer Kongen med Repræsentanter for Partierne,

der fastholder deres afvisende Holdning. — Brandstiftelse paa Charlottenlund Station i to Jernbanevogne med danske Uniformer, bestemt for Tyskland. — Attentat mod Højspændingsanlæget ved Lyngby. — Tysk Voldtægtsforsøg i Korsør.

17. Sept.: Kongen svarer Svenningsen (se Artiklen: „Højesterets Præsident"). Svenningsen lader heller ikke dette Svar gaa videre til Best. — Bombeattentat mod tysk Bil paa Rolighedsvej, Kbh. — Dansk Soldat dræbt af tysk Soldat i Næstved, betegnet som „Vaadeskud".

18. Sept.: Dansk Marketenderiarbejder, Oluf Andersen, dræbt af en tysk Vagt i Odense. Som Protest nedlægges Arbejdet paa Staalskibsværftet. — Brandstiftelse mod Jørgensens Karetmagerværksted og Bombeattentat mod J. Petersens Autoværksted, begge Viborg. — De arresterede i Jylland føres til Horserød og København.

19. Sept.: Aarhus Kriminalpoliti afslaar et tysk Forlangende om Medvirken ved Eftersøgning af Sabotører. — Den tyske Næstkommanderende i Bogense skudt af sine egne, da han ikke standsede paa Anraab. — Bombeattentat mod Granathylsterfabrikken AICO og Glud og Marstrand, København, samt mod Jernbanelinjen Frederikshavn-Aalborg ved Brønderslev.

20. Sept.: En tysk Underofficer nedskydes paa Gaden i Odense. Odense Politi paatager sig Eftersøgningen af Gerningsmanden og Odense Byraad vedtager at betale en Bod paa 1 Mill. — Tysk Voldtægt i Aarhus. — Rudeknusning hos nazistiske Handlende og Brandstiftelse hos Max Madsen, Kbh.

21. Sept.: Tysk Radiobil brændt hos Bosch, Kbh.

22. Sept.: Da Svenningsen ikke vil svare Tyskerne uden skriftlig Formulering, vedtager Nimandsudvalget følgende Svar: »Da man ikke er klar over, under hvilke Betingelser et Ministerium vil komme til at arbejde, mener man ikke at kunne fremkomme med noget Forslag. Opretholdes Foranstaltninger af mere eller mindre lign. Karakter som de nuv. ved Undtagelsestilstandens Ophævelse, er der ikke Mulighed for at danne et grundlovsmæssigt Ministerium. Et Ministerium under disse Forhold vil savne væsentlige Dele af forfatningsmæssige Beføjelser«. Samtidig udtaler Nimandsudvalget til Departementcheferne, at man trods de største Betænkeligheder er indforstaaet med, at de kan forlænge Love og under Udvisning af den største Forsigtighed skabe nye Love indenfor Rammerne af dansk Retssædvane og Retsbevidsthed. Formændene for Højesteret, Landsret og Byret giver deres Tilslutning hertil og tilføjer, at Departementscheferne kan foretage midlertidige Ansættelser og Afskedigelser. — Kioskejer Carl Blaase og Hustru, Kbh., bortføres af 4 nazistiske Gangstere. Det danske og tyske Politi erklærer intet at kende til deres Skæbne. — Nazistiske Gadevisitationer paa Kbh.s Gader. — Frihedshedskæmpere sætter sig i Besiddelse af opmagasinerede Vaaben paa Tinghuset, Blegdamsvej, Kbh.

24. Sept.: »Dansk« SS-Mand, Kjeldsen, Kbh., saarer sig selv for at undgaa Fronttjeneste; hævder at være blevet overfaldet.

25. Sept.: Højesteretsdommerne tager Afstand fra Rettens Præsident. — Værkstedet »SIMO«, Jernbanealle 11, Kbh., ødelagt ved Brand. Militærbiler, bestemt for Tyskerne, ødelagt. — Telegrafbud i Kbh. saaret af Bajonetstik fra tysk Soldat.

26. Sept.: Den jydske Længdebane sprængt talrige Steder mellem Aalborg og Padborg. Ildkamp mellem tyske Vagtposter og Sabotører i Nørresundby.

28. Sept.: Akkumulatorfabriken »Nestor«, Omøgade, Kbh., ødelagt ved Eksplosion. — To Medlemmer af »Studenternes Efterretningstjeneste« arresteres i Mikkelbryggersgade, Kbh. Den ene flygter senere fra Lazarettet paa Nyelandsvej.

29. Sept.: Rigsdagens Præsidium vedtager ikke at sammenkalde Rigsdagen.

Skotøjsfabriken »Globe«, Stengade, Kbh., ødelagt ved Brand. — Tysk Soldat saares af Skud paa Sporvogn, og Frikorpsmand saares af Knivstik paa Østerbro i Kbh. — Søpolitiets Patruljebaad Nr. 2 med 3 Reservebetjente ankommet til Landskrona

1. Okt.: Paa Grund af tiltagende Rygter om Jødeforfølgelser advarer Kongen i bestemte Vendinger v. Hanneken mod dette Skridt. Svenningsen henvender sig til Best med Forslag om dansk Internering af Jøderne, men afvises. Aktionen tager sin Begyndelse Kl. 22 og fortsættes hele Natten og følgende Dage. — Nordsteens Jernstøberi & Maskinfabrik og Hillerød Gummivognslager, begge Hillerød, ødelægges af Bombeeksplosioner. — Et Kabel til den østjyske Samleskinne i Aarhus bortsprængt ved Sabotage.

2. Okt.: Et endnu ukendt Antal Jøder, vistnok 1600, er fanget og ført om Bord paa tyske Skibe, der er staaet ud af Havnen. 143 danske Kommunister, deriblandt Folketingsmand Martin Nielsen, sendes ligesom Folketingsmand Aksel Larsen til Tyskland. — Studenterne kræver som Protest mod Jødeforfølgelserne Lukning af de højere Læreanstalter, som derefter lukkes en Uge. Studenterforeningens ledende Senior, Professor Niels Nielsen, oplæser i »Dagmarhus« Studenterforeningens Protest.

3. Okt.: Den danske Kirkes Protest mod Pogromerne oplæses i Landets Kirker. — Redaktør Clemmensens Morder, Per Helweg-Larsen, skal efter hans Families Udsagn være sat paa fri Fod i Berlin.

4. Okt.: Det oplyses, at Sveriges Regering allerede 1. Oktober har nedlagt Protest i Berlin mod Jødeforfølgelserne og tilbudt det tyske Rige, at samtlige danske Jøder vil blive modtaget i Sverige. Samtidig forbyder Sverige Transport af Benzin gennem Landet til Nordnorge. — I Aarhus beslaglægger Værnemagten 5 Studenterkollegier, hvorved ca. 200 Studenter bliver husvilde. Universitetet beslutter herefter at lukke indtil videre. — Snedker Koch Alveen, Lunderskov, skudt af Tyskerne, som kom for at arrestere ham.

5. Okt.: Priskontrolraadets samlede Personale samt Danske Embedsmænds Samraad protesterer via Udenrigsministeriet overfor Nazisterne mod Jødeforfølgelserne og paapeger, at Begivenhederne gør det nødvendigt for Embedsmændene at overveje, hvorvidt det herefter kan være i Overensstemmelse med deres Samvittighed at fortsætte Arbejdet. — Etaternes »Sølvsnore« protesterer gennem de Samvirkende Fagforbund. — Departementschefernе fremsætter gennem Andreas Møller en mundtlig Protest.

6. Okt.: Protesterne fortsætter. Paa Københavns Raadhus beslutter en Del Afdelinger at nedlægge Arbejdet som Protest Torsdag og Fredag. Alle københavnske Gymnasier og Seminarier har fulgt de højere Læreanstalters Eksempel og indstille Undervisningen en Uge. — Kl. 17[10] bliver 5 Vagtmænd holdt op paa Flyvemaskinfabrikken paa Kløvermarksvej i København. Kl. 18[45] lyder en Række vældige Eksplosioner og hele Fabriken, som fabrikerede 25—30 Maskiner pr. Maaned, ødelægges. — En Stikker, Mekaniker Jens Olsen, Smørumvej 143, findes skudt i Søborg Mose.

7. Okt.: General Gørtz har overfor General v. Hanneken protesteret mod den tyske Meddelelse om Løsladelsen af de danske Soldater, »da Befolkningen kan faa det Indtryk, at de danske Soldaters Frigivelse er afhængig af Forholdsregler mod danske Medborgere af jødisk Afstamning. Som Chef for den danske Hær ønsker jeg at tage Afstand fra denne Sammenstilling, som savner Rod i Virkeligheden. Det danske Militær ønsker ikke at tage mod Lettelser, som kommer i Stand paa andre Medborgeres Bekostning«.

Redaktionen sluttet den 9. Oktober 1943.